18/02/2024

Το Ευαγγελικό Ανάγνωσμα της Κυριακής της Χαναναίας

/ Ορθόδοξες Προβολές

Το Ευαγγελικό Ανάγνωσμα της Κυριακής ΙΖ’ Ματθαίου (Χαναναίας): Ματθ. ιε΄, 21-28 (18-02-2024)

Αρχιμανδρίτη Αυγουστίνου Κκαρά

Πρωτότυπο Κείμενο

Τῷ καιρῷ εκείνω, ἐξῆλθεν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὰ μέρη Τύρου καὶ Σιδῶνος. Καὶ ἰδοὺ γυνὴ Χαναναία ἀπὸ τῶν ὁρίων ἐκείνων ἐξελθοῦσα ἐκραύγασεν αὐτῷ λέγουσα· ἐλέησόν με, Κύριε, υἱὲ Δαυίδ· ἡ θυγάτηρ μου κακῶς δαιμονίζεται. Ὁ δὲ οὐκ ἀπεκρίθη αὐτῇ λόγον. Καὶ προσελθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἠρώτων αὐτὸν λέγοντες· ἀπόλυσον

αὐτήν, ὅτι κράζει ὄπισθεν ἡμῶν. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· οὐκ ἀπεστάλην εἰ μὴ εἰς τὰ πρόβατα τὰ ἀπολωλότα οἴκου Ἰσραήλ. Ἡ δὲ ἐλθοῦσα προσεκύνησεν αὐτῷ λέγουσα· Κύριε, βοήθει μοι. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· οὐκ ἔστι καλὸν λαβεῖν τὸν ἄρτον τῶν τέκνων καὶ βαλεῖν τοῖς κυναρίοις. Ἡ δὲ εἶπε· ναί, Κύριε· καὶ γὰρ τὰ κυνάρια ἐσθίει ἀπὸ τῶν ψυχίων τῶν πιπτόντων ἀπὸ τῆς τραπέζης τῶν κυρίων αὐτῶν. Τότε ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῇ· ὦ γύναι, μεγάλη σου ἡ πίστις! γενηθήτω σοι ὡς θέλεις. Καὶ ἰάθη ἡ θυγάτηρ αὐτῆς ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης.

Νεοελληνική Απόδοση

Εκείνο τον καιρό, ο Ιησούς αναχώρησε για την περιοχή της Τύρου και της Σιδώνας. Τότε μια γυναίκα Χαναναία βγήκε έξω από τα όρια της περιοχής εκείνης και του φώναζε δυνατά: «Ελέησέ με, Κύριε, Υιέ του Δαβίδ. Η θυγατέρα μου βασανίζεται από δαιμόνιο». Αυτός δεν της απαντούσε λέξη. Τον πλησίασαν τότε οι μαθητές του και τον παρακαλούσαν: «Διώξε την, γιατί μας ακολουθεί και φωνάζει». Ο Ιησούς είπε: «Έχω αποσταλεί μόνο για τους πλανεμένους Ισραηλίτες». Εκείνη όμως ήρθε και τον προσκύνησε λέγοντας: «Κύριε, βοήθησέ με». Αυτός της αποκρίθηκε: «Δεν είναι σωστό να πάρει κανείς το ψωμί των παιδιών και να το πετάξει στα σκυλιά». «Ναι, Κύριε», είπε εκείνη, «αλλά και τα σκυλιά τρώνε από τα ψίχουλα που πέφτουν από το τραπέζι των κυρίων τους». Τότε ο Ιησούς της απάντησε: «Μεγάλη είναι η πίστη σου, γυναίκα! Ας γίνει όπως το θέλεις». Κι από κείνη την ώρα γιατρεύτηκε η θυγατέρα της.

Διήγηση περικοπής

Ο Ιησούς Χριστός πορεύεται στις περιοχές Τύρου και Σιδώνος. Μια ταλαιπωρημένη Χαναναία γυναίκα δείχνει μεγάλο ενδιαφέρον να γνωρίσει τον Κύριο, για τον οποίο φαίνεται να είχε ακούσει πολλά. Γνώριζε δηλαδή για τις θεραπευτικές ικανότητες του Χριστού και ήδη μέσα στην καρδιά της άρχισε να υπάρχει η βαθιά πίστη για το πρόσωπό του. Έχοντας λοιπόν αυτή την πίστη και τη βεβαιότητα ότι ο Χριστός είναι ο Μεσσίας ζητά το έλεός του, «ελέησόν με, Κύριε, υιέ Δαβίδ• ή θυγάτηρ μου κακώς δαιμονίζεται». Ζητά το έλεός του και τη χάρη του, ώστε να θεραπευτεί η θυγατέρα της, η οποία κατεχόταν από δαιμονικό πνεύμα. Ο Κύριος στην αρχή δε δίνει σημασία στις παρακλήσεις της Χαναναίας. Δεν της απαντάει καθόλου, εκείνη όμως εξακολουθεί να φωνάζει: «ελέησε με, Κύριε, υιέ του Δαβίδ». Ο Κύριος για να δοκιμάσει ακόμα περισσότερο την πίστη της γυναίκας της λέγει: Δεν είναι σωστό να πάρω το ψωμί, που είναι για τα παιδιά, δηλαδή για τους Ισραηλίτες, και να το δώσω στους εθνικούς, δηλαδή στους ειδωλολάτρες». Τότε η Χαναναία γυναίκα αποκαλύπτει το μεγαλείο της πίστης της, απαντώντας στον Κύριο: «Έχεις δίκαιο, Κύριε, του λέγει. Όμως και τα

σκυλάκια, που είμαστε εμείς οι εθνικοί – ειδωλολάτρες, τρώνε από τα ψίχουλα, που πέφτουν από το τραπέζι των κυρίων τους». Τότε ο Χριστός επιβραβεύει την ακλόνητη πίστη της, γι' αυτό και της λέγει μπροστά σ' όλους: «Γυναίκα, είναι πολύ μεγάλη η πίστη σου. Ας γίνει όπως εσύ θέλεις». Και αμέσως συντελέστηκε το θαύμα και θεραπεύτηκε η άρρωστη θυγατέρα της, που εκείνη την ώρα βρισκόταν στο σπίτι της.

Πίστη

Στη σημερινή ευαγγελική περικοπή ο Ιησούς Χριστός επιτελεί ένα από τα αναρίθμητα θαύματα της επί γης παρουσίας και δράσης του. Το θαύμα όμως αυτό της θεραπείας της θυγατέρας της Χαναναίας γυναίκας μας δίνει την ευκαιρία να εμβαθύνουμε στην έννοια και σημασία της πίστης. Η πίστη είναι η βεβαιότητα, η πεποίθηση που διαθέτει κάποιος άνθρωπος για κάποιο γεγονός ή κάποιο πρόσωπο, χωρίς να έχει ο ίδιος προσωπική εμπειρία. Χωρίς να ήταν παρών δηλαδή σε κάποιο γεγονός και να το είδε με τα μάτια του και να το άκουσε με τα αυτιά του, ή χωρίς να γνωρίσει προσωπικά κάποιο πρόσωπο, αλλά έχοντας ακούσει ή πληροφορηθεί από άλλους γι΄ αυτό. Στη ζωή μας γενικά πορευόμαστε με βάση την πίστη. Σημειώνει χαρακτηριστικά ο Άγιος Κύριλλος Ιεροσολύμων: «πάντα τα εν τω κόσμω τελούμενα τη πίστει τελείται». Δηλαδή, όλα όσα γίνονται σε αυτό τον κόσμο, γίνονται, διότι όλα στηρίζονται στην πίστη. Για παράδειγμα πιστεύουμε ότι σε ένα ταξίδι μας θα πάμε καλά, γι΄ αυτό αποφασίζουμε να ταξιδεύσουμε. Πιστεύουμε ότι πηγαίνοντας στο γιατρό θα θεραπευθούμε, γι΄ αυτό αποφασίζουμε να τον επισκεφτούμε. Και τόσα άλλα γεγονότα και καταστάσεις της ζωής μας στηρίζονται στην πίστη και όχι στην απόδειξη.

Θρησκευτική πίστη

Θρησκευτική πίστη είναι η απόλυτη πεποίθηση και βεβαιότητα που έχει κανείς σε πρόσωπα, σε πράγματα και σε γεγονότα που έγιναν ή πρόκειται στο μέλλον να γίνουν, τα οποία είναι αόρατα και ακατάληπτα στις ανθρώπινες αισθήσεις. Η θρησκευτική πίστη εμφανίζεται με την έναρξη της ανθρώπινης ιστορίας και πάντοτε διαδραμάτιζε και συνεχίζει και σήμερα να διαδραματίζει σπουδαίο ρόλο στη ζωή των λαών και πολιτισμών. Είναι μπορούμε να πούμε μια βαθύτερη ανάγκη του ανθρώπου.

Χριστιανική πίστη

Ο μοναδικός ορισμός της πίστης στην Αγία Γραφή υπάρχει στην Προς Εβραίους Επιστολή του Αποστόλου Παύλου: «Πίστις εστίν, ελπιζομένων υπόστασις,

πραγμάτων έλεγχος ου βλεπομένων» (Εβρ. ια΄ 1). Αυτό σημαίνει ότι πίστη είναι η απόλυτη βεβαιότητα και η ακλόνητη πεποίθηση, ότι ο πιστός θα απολαύσει στο μέλλον αγαθά τα οποία τώρα φαίνεται πως δεν υπάρχουν, αλλά τα ελπίζει, τα περιμένει να πραγματοποιηθούν και να τα απολαύσει. Η πίστη δηλαδή είναι η θύρα μέσα από την οποία ο πιστός εισέρχεται σε μια ανώτερη σφαίρα, στη θεία αποκάλυψη. Ο ίδιος ο Θεός αποκαλύπτει στον κόσμο του την Αλήθεια, που είναι ο Ιησούς Χριστός. Αυτοί που πιστεύουν στον Ιησού Χριστό ως Μεσσία, Σωτήρα και Λυτρωτή δεν χρειάζονται αποδείξεις αλλά είναι βέβαιοι ότι πρόκειται να συμβούν όλα όσα υποσχέθηκε το αδιάψευστο στόμα του. Για παράδειγμα ο πιστός άνθρωπος είναι βέβαιος ότι θα συμβεί η ανάσταση των νεκρών, η δεύτερη του Χριστού παρουσία, η αιώνια ζωή και βασιλεία του Θεού. Δεν έχει αποδείξεις για όλα αυτά αλλά είναι βέβαιος γι΄ αυτά, γιατί τα διακήρυξε ο ίδιος ο Ιησούς Χριστός. Επιπλέον πίστη είναι «πραγμάτων έλεγχος ου βλεπομένων». Ο πιστός άνθρωπος είναι βέβαιος ότι ο Θεός δημιούργησε τον κόσμο «εκ του μη όντος», ότι ο Σωτήρας Χριστός είναι πρόσωπο ιστορικό, που έζησε πάνω στη γη, γεννήθηκε ως άνθρωπος από την Παναγία Παρθένο, σταυρώθηκε, αναστήθηκε, αναλήφθηκε στους Ουρανούς και κάθισε στα δεξιά του Θεού Πατέρα κ.α. Δεν χρειάζεται αποδείξεις για όλα αυτά, τα πιστεύει και τα παραδέχεται ως πραγματικά και αληθινά.

Τα χαρακτηριστικά της πίστης

Σε πάρα πολλές διηγήσεις των ιερών ευαγγελίων υπάρχουν παραδείγματα μεγάλης πίστης, στη σημερινή όμως ευαγγελική περικοπή μπορούμε εύκολα να επισημάνουμε μερικά σημαντικά χαρακτηριστικά της χριστιανικής πίστης.

Ο Μεσσίας Χριστός

Η Χαναναία γυναίκα πιστεύει στη μεσσιανική ιδιότητα του Ιησού Χριστού, γι΄ αυτό και τον αποκαλεί «υιόν Δαυίδ». Η απλή και λιτή ζωή του Χριστού στάθηκε εμπόδιο για τους Ιουδαίους να τον αναγνωρίσουν ως τον αναμενόμενο Μεσσία, γι΄ αυτό γρήγορα απογοητεύτηκαν και δεν τον ακολούθησαν. Η Χαναναία με την πίστη που διαθέτει κατορθώνει να κοιτάξει πέρα από την απλότητα του Χριστού, έτσι αναγνωρίζει στο πρόσωπό του τον απεσταλμένο του Θεού, το Νικητή του θανάτου, το Λυτρωτή του κόσμου.

Η πίστη στη μεσσιανική ιδιότητα του Ιησού Χριστού κατέχει δεσπόζουσα θέση στην ορθόδοξη θεολογία. Η άρνηση της ιδιότητας αυτής σημαίνει ουσιαστικά την άρνηση της θεότητας του Χριστού. Ο Ιησούς Χριστός είναι ο Υιός του Θεού, που ενανθρώπησε και στο πρόσωπό του εκπληρώθηκαν όλες οι προφητείες της

Παλαιάς Διαθήκης. Επομένως ο Ιησούς Χριστός είναι ο Μεσσίας, ο Λυτρωτής και Σωτήρας του ανθρωπίνου γένους.

Η σταθερότητα της πίστης

Η πίστη της Χαναναίας παραμένει σταθερή και ακλόνητη παρά τη σιωπή και φαινομενική αδιαφορία του Χριστού. Η πραγματική πίστη δοκιμάζεται μεν, αλλά ποτέ δεν κάμπτεται. Γι΄ αυτό η Χαναναία συνεχίζει να επιμένει, γιατί είναι βέβαιη ότι ο Χριστός είναι εκείνος που έχει τη δύναμη να εκπληρώσει την επιθυμία της. Έχει απόλυτη εμπιστοσύνη στον Χριστό.

Η σταθερή και ακλόνητη πίστη είναι μεγάλη αρετή για έναν πιστό. Ο κάθε άνθρωπος στη ζωή του θα αντιμετωπίσει θλίψεις και δοκιμασίες και θα ζητήσει τη βοήθεια και το έλεος του Θεού. Αν η πίστη του δεν είναι βαθιά και στερεωμένη, σύντομα θα απογοητευτεί και ίσως και να απιστήσει. Ανεπανάληπτο παράδειγμα αποτελεί η περίπτωση του δίκαιου Ιώβ. Ενώ του συνέβησαν τόσες θλίψεις και δυστυχίες και φαινόταν ότι ο Θεός τον εγκατέλειψε, εκείνος δεν οδηγείται στην απιστία και τη βλασφημία, αλλά σταθερά και ακλόνητα πιστεύει στο Θεό και ζητά το έλεός του. Γι΄ αυτό στο τέλος δικαιώνεται και ανταμείβεται από το Θεό.

Πίστη και ταπείνωση

Η πίστη της Χαναναίας δεν είναι μόνο σταθερή και ακλόνητη, αλλά συνοδεύεται και από ειλικρινή ταπείνωση. Δέχεται αδιαμαρτύρητα την παρομοίωσή της με σκύλο, δεν αντιδρά, δεν επαναστατεί, αλλά απαντά με τρόπο που δείχνει την υποταγή της. Στην περίπτωση αυτή δεν μπορούμε να μιλήσουμε για ταπεινολογία της Χαναναίας ή για αναγκαστική ταπείνωση, αλλά για ειλικρινή συντριβεί μπροστά στη δύναμη του Θεού.

Πολλές φορές ο εγωισμός οδηγεί τον άνθρωπο στην ταπεινολογία για να γίνει συμπαθής ή ακόμα χειρότερα για να επαινεθεί από τους υπολοίπους. Ο πραγματικός πιστός είναι και πραγματικά ταπεινός και αισθάνεται να είναι ο τελευταίος των ανθρώπων, γεγονός που τον κάνει να ζητά με συντριβή καρδίας το έλεος του Θεού.

Ζωντανή πίστη

Η Χαναναία δεν ανήκε στον εκλεκτό λαό του Θεού, δεν ήταν Ιουδαία αλλά ειδωλολάτρισσα. Αυτό όμως δεν στέκεται εμπόδιο στο να πιστέψει στον Ιησού Χριστό. Το να ανήκει κανείς στον εκλεκτό λαό της Παλαιάς Διαθήκης ή το να είναι μέλος της Εκκλησίας με τα δικά μας δεδομένα δεν αποτελεί δέσμευση για τον

Θεό. Αυτό που δεσμεύει τον Θεό είναι η ζωντανή πίστη. Βέβαια η πίστη έξω από την Εκκλησία είναι ανύπαρκτη, αλλά και από την άλλη η τυπική συμμετοχή στην Εκκλησία χωρίς ουσιαστική πίστη δεν υποχρεώνει τον Θεό να εκπληρώσει τις επαγγελίες του. Οι Ισραηλίτες καυχιόντουσαν ότι είναι απόγονοι του Αβραάμ και θεωρούσαν, ότι ο Θεός είναι υποχρεωμένος να τηρήσει τις υποσχέσεις του, για να πάρουν τη δέουσα απάντηση από τον Τίμιο Πρόδρομο: «δύναται ο Θεός εκ των λίθων τούτων εγείραι τέκνα τω Αβραάμ» (Ματθ. 3,9). Αυτό που μετρά για τον Θεό, είναι η ζωντανή πίστη, η οποία μπορεί μερικές φορές να δοκιμάζεται αλλά στο τέλος ξεπερνά τα εμπόδια.

Πίστη και λογική

Η πίστη βρίσκεται πάνω από τη λογική. Η Χαναναία αν στηριζόταν στην ανθρώπινη λογική της και έψαχνε να βρει αποδείξεις για το πρόσωπο και τη δύναμη του Ιησού Χριστού δε θα επιτύγχανε το σκοπό της. Ο άνθρωπος πολλές φορές αναζητά να βρει αποδείξεις που να ικανοποιούν τη λογική του και όταν δεν τις έχει αμφιβάλλει ή και κλονίζεται. Η πίστη όμως υπερβαίνει τη λογική, ανήκει στο χώρο τη καρδίας και στηρίζεται στο λόγο του Θεού. Ο λόγος του Θεού είναι εκείνος που καλλιεργεί, αυξάνει και διατηρεί απτόητη και ακλόνητη την πίστη.

Πίστη και θαύμα

Όπως και σε όλες τις περιπτώσεις των θαυμάτων του Ιησού Χριστού έτσι και στην περίπτωση της Χαναναίας η πίστη είναι εκείνη που προκαλεί το θαύμα και όχι το αντίστροφο. Ο Χριστός ποτέ δεν θαυματούργησε για να πιστέψουν οι άνθρωποι, αλλά πάντοτε τα θαύματα που επιτελούσε έρχονταν ως επιστέγασμα και επιβράβευση της πίστης των ανθρώπων, που τον πλησίαζαν και ζητούσαν το έλεός του. Όταν τον προκαλούσαν, να κάνει κάποιο θαύμα για να πιστέψουν, ο Χριστός δεν ανταποκρινόταν θετικά. Ακόμα και τις δύσκολες ώρες του Σταυρού που όλοι τον ενέπαιζαν και ζητούσαν να τους δείξει τη θεϊκή του δύναμη, ακόμα και τότε που θα μπορούσε να κάνει «σημεία και τέρατα» και όλοι θα πίστευαν σε αυτόν, ο Χριστός απαντούσε με τη σιωπή και τη φαινομενική αδυναμία του, γιατί μια τέτοια πίστη, που θα στηριζόταν στο φόβο δε θα είχε αξία. Ο Ιησούς Χριστός μας βεβαιώνει: «εαν έχητε πίστιν ως κόκκον σινάπεως, ερείτε τω όρει τούτω, μετάβηθι εντεύθεν εκεί, και μεταβήσεται, και ουδέν αδυνατήσει υμίν» (Ματθ. 17,20). Η πίστη προκαλεί το θαύμα, όχι το θαύμα την πίστη.

Καταληκτικά

Αυτή τη ζωντανή πίστη της Χαναναίας γυναίκας ζητά ο Χριστός από όλους μας. Η πίστη της γυναίκας ήταν βαθιά, ειλικρινής, ακλόνητη γεμάτη από αγάπη και

εμπιστοσύνη για τον Ιησού Χριστό. Και αυτό ήταν που τελικά την έσωσε και χάρισε στη θυγατέρα της τη θεραπεία. Ο κάθε άνθρωπος λοιπόν που πορεύεται στη ζωή του μέσα από θλίψεις και δοκιμασίες, δεν έχει πού αλλού να στηριχθεί παρά στην πίστη. Η αληθινή και ακλόνητη πίστη στον Σωτήρα Χριστό είναι εκείνη που βοηθά τον άνθρωπο να υπερβεί τις δυσκολίες της παρούσας ζωής, αλλά κατεξοχήν του δίνει τη δυνατότητα να γευτεί τις επαγγελίες της βασιλείας του Θεού.